

se je vračal princ Peter pozno v noči domov. Ko dospe do ulice Malesherbes, mu zastavita dva orjaška tolovajva pot. „Niti glasu, in izprazni žepe, ako ti je življenje drago!“ se zadereta nani.

Princ Peter se dela osuplega in silno prestrašenega, vdan navidezno v usodo, hoče seči v žep po denarnico, ki je niti imel ni, toda bliskoma izpremeni zamah roke in udari enega tako krepko po nosu, da se zvali na tla, drugega pa sune z nogo v želo-dec, da mu je prešlo veselje po tujih denarjih. Tako je obvladal oba. S pomočjo izvoščka, ki je privozil pravkar mimo, ju nato odvede na bližnjo policijsko stražo.

Gotovo ni nihče izmed zdaj vladajočih evropskih knezov doživel kaj sličnega. Na ta spomin je kralj Peter posebno ponosen. Šegavo in hudomušno ga pripoveduje rad sam.

V kako skromnih razmerah je živel kralj Peter v Parizu, pripoveduje osiveli vratar hiše Rue Joffroy No. 47. V tretjem nadstropju je imel majhno stanovanje za 750 frankov letne najemnine. Na najemno pogodbo se je podpisal le — Peter Karadjordjević.

Vratar slika princa kot nadvse prijazenega in ljudomilega gospoda, ki se je rad pogovarjal in zabaval z njim in njegovimi otroki.

Najemno pogodbo je kupil bogat Američan, zbiralec rokopisov, za lepo vsoto 5000 frankov.

Marija Grošljeva.

Junaški čin mlade Bosanke.

V kmetiški hiši v Novem Selu pri Bosanskem Brodu je nenadoma izbruhnil požar. Mati in hči sta bili odsotni. V hiši je ostal le štiriletni deček. Ko se je hčerka Mara vrnila s polja, je opazila, da gori domača hiša, ki je bil v njej njen bratec. Petnajstletna deklica ni nič pomišljala, ampak je kar skočila v gorečo hišo. Posrečilo se ji je, da je rešila bratca še nepoškodovanega. Mara sama pa je dobila težke opekline na lice, rokah in nogah. Prepeljati so jo morali v bolnišnico.

Strašna umrljivost otrok v Bosni in Hercegovini.

Bosanski listi poročajo, da se je umrljivost otrok v Bosni in Hercegovini v dobi vojne povzpela do strašne višine. Pomrlo je čez 165.000 otrok deloma zaradi pomanjka-

nja zdravniške oskrbe, deloma zaradi nedostojnih živil.

Korist dobrega berila.

„Drežče, danes je tako prijeten dan; v šolo se mi nič ne ljubi. Bova itak kregana ali pa tepena, ker že dolgo nisva bila v šoli. Pojdiva rajša v gozd iskat ptičjih gnezd, ali pa več kaj, pojdiva na Vrbnikove zgodnje črešnje, ki so kar tam-le onkraj gozda!“

Tako je rekel lepega poletnega jutra Prahov Anže svojemu prijatelju Stržanovemu Drežčetu, ko sta šla v šolo.

„Saj res, pojdiva rajša na črešnje! Meni se tudi ne ljubi v šolo, kjer moram cele ure tako mirno sedeti in se učiti. Oče mi je sicer rekel, da moram iti, ker je moral kazen plačati zaradi tega, ker sem doma ostal ali se pa potepal. Pa saj ne bo vedel, da danes nisem šel, kazen pa tudi lahko plačamo, saj smo bogati.“

In krenila sta s pota v gozd. — Oba sta bila doma iz ene vasi. Prahov Anže ni imel več očeta, umrl mu je že pred več leti, imel je samo še mater. Mati je po očetovi smrti edinega sina preveč razvadila. Vse mu je dovolila storiti, kar je hotel, vsako njegovo napako je spregledala. Bil je časih le malo pokaran. Tako se je sčasoma izpridil, začel nagajati ljudem in uganjati razne hudobije. Ko so se sosedji pri materi pritoževali čez njega, jim je ona to — zamerila. Mislija je, če je zdaj malo razposajen, bo že pametnejši, ko bo starejši.

Prav tak kot Anže je bil tudi Stržanov Drežče. Bil je sin bogatega kmeta. Njegov oče je le malo hodil v šolo in zdaj ni znal več brati, ne pisati. Njemu se je zdelo neumno, da morajo otroci toliko časa hoditi v šolo, doma naj bodo, je mislil, in naj delajo. Za kmeta je dovolil, če zna obdelovati svojo zemljo in kvečjemu še brati in pisati. Ni čuda, da je po takem očetovem govorjenju Drežče začel zanemarjati šolo in večkrat ni šel celo, ko mu je oče ukazal, da mora iti, ker se je bal kazni.

Spoznali smo zdaj vzgojo Anžetovo in Drežčetovo, zdaj pa pogledimo za njima v gozd! Prišla sta ravno skozi gozd do Vrbnikovih črešenj. Pazljivo sta se ozrla proti hiši, če ju nihče Vrbnikovih ne vidi, in nato urno splezala na drevo. Mislija sta, da ju ni nihče videl, pa sta se motila. Videl ju je Vrbnikov Janko, ki je bil dljak in je bil sedaj zaradi bolezni za nekaj časa doma. Anžeta in Drežčeta je dobro poznal. Večkrat je iskal prilike, da bi se z njima sestal. Mislil je: „Videti sta nadarjena fanta. Po-

izkusim ju izpreobrniti, morebiti se bo še dalo." Ko je videl, da sta že odšla s črešnje v gozd, je urno stopil za njima. Prej tega ni hotel, dobro vedoč, da bi ga zapazila in zbežala. Došel ju je kmalu. Preplašeno sta se ozrla, kam bi zbežala, ko sta ga zagledala že čisto za seboj. On pa se jima prijazno nasmehne in reče: „Nič se me ne bojta, saj vama ne bom nič hudega storil, ampak nekaj bi se zmenili. Zakaj se pa vidva potepata in hudobije uganjata, namesto da bi šla v šolo? Kako se bosta še kesala, da sedaj tako zapravljata čas, namesto da bi se pridno učila! Ali je kateri vaju že bral kako knjigo?“

„Ne,“ sta odgovorila oba in se spogledala, češ, kaj le misli z nama.

„Ne? Še nobene!“ se je začudil Janko, „kaj nimata nič veselja do branja? Jaz bi vama pa posodil kako lepo knjigo, če hočeta brati. Ne bo vama žal! Pojdita sedaj z menoj in počakajta me tu na koncu gozda, da ne bosta domnevala, da vaju mislim zvabiti in da bi bila od naših tepena, ker sta bila na črešnji. Jaz pa vama prinesem vsakemu eno knjigo s podobami, da bo vaju zanimalo. Pojdimo torej.“

Nehote sta šla za njim. Na koncu gozda sta ga počakala, Janko pa je šel naprej.

„Kako sem se ga ustrašil, ko je tako tiho prišel za nama,“ je izpregovoril Anže, ko je Janko odšel. „Mislim sem, zdaj pa naju ima, pa je bil le prijazen z nama. Zdaj bo nama celo knjige posodil. Kakšne neki le bodo?“

„Rekel je, da bodo take s podobami, no, to je vsaj nekaj vredno. Podobe jaz rad gledam. Glej, zdaj že prihaja in nese dve knjižici v roki.“

Ko je Janko prišel k njima, je dal vsakemu eno, rekoč: „To imaš ti in to pa ti. Ko prebereta vsak svojo, pa menajta, potem mi pa prinesita nazaj in dobita druge, če bosta pazila nanje in se poboljšala. Le poglejta, kako lepe slike so notri! Zdaj pa srečno!“

Naša znanca sta seveda knjižici takoj začela pregledovati. „Poglej sem, kako lepa je ta-le slika, to so gotovo škrateljčki, o kakršnih nam je oni teden pravil učitelj v šoli.“

„Pa še ti poglej to-le! Ta je ravno tako lepa. Ta-le spis, ki sodi k tej podobi, bom pa kar prebral.“

„Jaz bom tudi tega o škrateljčkih.“

Tako sta govorila in res začela brati. Seveda se jima je pri branju vedno jezik

zapletal, ker sta le slabo znala brati, a razumela sta pa vendarle.

„To je pa res lepo in smešno o teh nagajivih škratih,“ pravi Anže, ko je prebral spis o njih. „kako sva bila midva neumna, ker nisva hotela dozdej brati knjig!“

„Seveda sva bila neumna, pa midva nisva vedela, da je tako lepo branje. To, kar jaz čitam, je o dveh fantih, ki sta se hodila potepat po gozdu kot midva, in čim starejša sta bila, tem bolj sta bila hudobna, da sta oba nazadnje storila žalostno in sramotno smrt.“

„Drežče, daj mi ta čas tisto knjigo, da bom to prebral, jaz pa ti dam svojo,“ mu reče Anže, nakar mu jo Drežče tudi da.

Čitala sta v gozdu ves čas, ko je trajala šola. Ko pa je bila ura tri, šla sta domov, kot bi bila prišla iz šole. Tako sta dozdej delala vsak dan, kadar sta se potepala. Ko prideta domov, spustita vsak svojo živino na pašo in vzameta tudi knjižici s seboj. Prebrala sta vsak obe še tisti dan. Berilo je imelo na njihju nepričakovan vpliv. Drugi dan sta bila oba v šoli. Na učiteljevo vprašanje, kje sta bila toliko dni, sta odkritosrčno vse priznala. Učitelju se je to čudno zdelo, zato jima tudi ni drugega rekel nego to: „Glejta, da bosta odzdej vedno prišla v šolo!“

In res, malokdaj sta ostala doma, pa še tedaj nerada. Učila sta se vedno pridno, da sta postala najboljša učenca. Dokler je bil Janko še doma, jima je vedno posojal knjige, ko pa je odšel nazaj v gimnazijo, sta pa prosila učitelja za knjige, kar jima je on rad posodil. Janku sta večkrat pisala, sploh so postali veliki prijatelji. Poboljšala sta se popolnoma, da so se njuni starši in sosedje kar čudili, odkod hipoma taka izprememba. Ko sta z odliko dokončala ljudske šole, sta z veliko težavo preprosilja svoje starše, da so ju dali v gimnazijo, kjer sta bila potem vedno najodličnejša dijaka. Ko sta dovršila svoje študije, sta dobila dobro, primerno službo, ki sta se pač zanjo v šolah učila.

Komu sta dolžna vedeti hvalo, da nista postala izprijena hudobneža, ampak čislana, visoka gospoda? Najprej knjigam in seveda tudi Janku, ki ju je pripravil, da sta jih začela brati. Da, dobre knjige so zlata vredne! Berilo ima dostikrat več učinka kakor besede. Dobra knjiga je kakor dober prijatelj, slabe knjige pa so že marsikoga pokvarile in izpridile!

Pregovor, ki velja o slabi tovarišiji, velja tudi o slabem berilu: Povej mi, s kom

občuješ, in jaz ti povem, kdo si. Zato pa, beri vse s preudarkom, razločuj dobro od slabega, a kar je slabo, tega ne beri, a tudi drugim tega ne dajaj brati. Veliko se človek lahko nauči iz knjig, celo v zabavnih povestih se najde marsikaj poučnega. Kako prijetno je, če človek mnogo zna! Kolikokrat mu to v življenju prav pride! Zatorej: za dobro knjigo se ne sme zdeti škoda denarja, pa naj bo knjiga poučna ali zabavna. Lepo, zabavno berilo blaži srce, razvedruje duha in zbujajo bujno domišljijo. Zato pa, če se ti kdaj ne ljubi brati, četudi imaš čas, pa vendar vzemi knjigo v roke in beri, ker to ti bo vedno v korist!

Janez Leskovar.

Razvaline Ciril-Methodove šole v Trstu.

S trdom zmo zbirali denar za slovenske šole v Trstu. Marsikateri delavski vinar je v njih, ki je bil odtrgan in prikrajšan lastnim ustom. — Prišli so Italijani v Trst in so nam uničili našo šolo. Rekli so, da so naši prijatelji, a delali so z našimi ljudmi in našim imetjem sovražno in grdo. — Oglejte

si slike v današnjem „Zvončku“, kako so razbili in uničili dne 4. avgusta 1919 našo slovensko šolo na Acquedotto v Trstu! — V razredih so vse razmetali, razdejali in razbili. Klopi so uničili, šipe pobili, vrata sneli; udrli so v omare, iz omar so vse razmetali po tleh ali vrgli skozi okno ter pokradli. Učila so popolnoma polomili in uničili. — Ulica pred šolo je izgledala kot živalski vrt. Vse nagačene živali in ptiči, namešani z drugimi učnimi predmeti, klopmi, stoli in knjigami, so ležali na ulici. Ljudje so pa kradli in uničevali še to, kar je orleto na cesto. — Napad se je vršil pod varstvom vojaštva. — Škode v šoli je najmanj 100.000 K, če računamo vrednost zgolj po kupni ceni. Zaradi sedanjih razmer je pa vrednost najmanj desetkrat večja. — Vendar nas to italijansko divjaštvo ne sme strahiti. Ciril-Methodova družba rabi sedaj še več denarja, ker mora odrešiti vse naše brate, ki ječe pod italijanskim jarmom. Zato nabirajte prispevkov za Ciril-Methodovo družbo, da bo mogla podpirati in odrešiti naše brate izpod italijanskega jarma in nam odpreti zopet pot do našega morja! —

Razdejan razred Ciril-Methodove šole v Trstu.